

Till

Förvaltningsrätten i Karlstad

Box 568

651 12 KARLSTAD

Överklagan gällande förändrad verkställighet

Kumla kommun – Beslutsdatum; 2019-05-17

Socialnämndens arbetsutskott; Beslutsdatum 2019-05-06

Klagande

Jesper Fredriksson Werner

Personnummer: 970625-4456

Genom

Katharina Fredriksson

Personnummer: 710914-6667

God man

Adress: Tallrisvägen 36 F

702 34 Örebro

Telefon: 0708 606 742

Ombud

Boris Kovacic

Motpart

Socialnämnden i Kumla kommun.

Saken

Förändrad Verkställighet av insatserna Bostad med särskild service och Daglig verksamhet enligt LSS. Beslutet om förändrad verkställighet för boende är daterat 2019-05-17. God man fick del av beslutet 2019-05-22. God man har inte erhållit något beslut om förändrad verkställighet avseende daglig verksamhet, men i och med att Kumla kommun planerar att flytta Jesper till kommunal verksamhet innebär det i praktiken att även verkställighet av daglig verksamhet förändras. Beslutet om avslutad placering vid Mo Gård gäller från och med 1 oktober 2019 och tills vidare.

Yrkanden

Klagande yrkar på att förvaltningsrätten upphäver Kumla kommuns beslut om förändrad verkställighet av insatserna Bostad med särskild service och Daglig verksamhet på Mo Gård.

Överklagbart

Beslutet får anses överklagbart då det har betydande faktiska verkningar för Jesper (jmf HFD 2016 mål nr 6460-14, HFD 2012 ref 11, RÅ 2007 ref.7 med där angivna rättsfall m.m.). Vidare ges rätt till effektiva rättsmedel genom artikel 13 (kränkning av rättigheter genom offentlig myndighet) och artikel 6.1, EKMR.

Artikel 6.1 är en processuell bestämmelse vars syfte är att garantera rätten till en opartisk prövning av rättsliga anspråk. Europadomstolen har slagit fast att artikel 6.1 är tillämplig under förutsättning:

- a. att det föreligger en reell och seriös tvist mellan en enskild och en annan person eller myndighet,
- b. att tvisten gäller en rättighet som har sin grund i den nationella rätten, och
- c. att denna rättighet kan karaktäriseras som en civil rättighet.

Reell och seriös tvist: Av Europadomstolens praxis framgår att en tvist måste anses vara reell och seriös om det inte finns klara indikationer om att så inte är fallet (Rolf Gustafsson mot Sverige). Således finns en viss presumtion för att artikel 6.1 är tillämplig. Högsta domstolen har i sin rättspraxis uppställt principen att en tvist inte är reell och seriös om det rättsliga anspråket är uppenbart ogrundat. Denna bedömning ska givetvis göras med stor försiktighet för att svara mot det låga krav som Europadomstolen uppställt genom sin praxis. **Klagandes sak är inte uppenbart ogrundad.**

En rättighet med grund i nationell rätt: Av Europadomstolens praxis framgår att frågan ska gälla en rättighet, till skillnad från en annan typ av förmån som beviljats efter rent skönsmässig överväganden. Av Europadomstolens praxis framgår att det ofta ansetts vara en fråga om en rättighet även i de fall en myndighet haft stora friheter att efter en lämplighetsprövning avgöra om ett tillstånd skulle beviljas. I dessa fall har Europadomstolen framhållit att avgöranden som grundat sig på ett stort mått av skönsmässig bedömning ändå innefattat en tillämpning av vissa övergripande rättsliga regler eller principer. Detta har alltså ansetts vara tillräckligt för att artikel 6.1 ska vara tillämplig. I Allan Jacobsson mot Sverige konstaterade Europadomstolen att även om myndigheten haft stora friheter att skönsmässigt fatta sitt beslut, så var deras utrymme för en skönsmässig bedömning inte obegränsat eftersom de i vart fall var *bundna av allmänna rättsprinciper*. Europadomstolen har i många fall godtagit återkallanden av diverse tillstånd, till exempel trafikstillstånd (Pudas mot Sverige), byggnadstillstånd (Allan Jacobsson mot Sverige), exploateringstillstånd (Fredin mot Sverige). **Kommunen är bundna av de allmänna principerna i ett så avgörande beslut som förändrad verkställighet.**

Civil rättighet: Vad som omfattas av begreppet civila rättigheter har klargjorts i en omfattande praxis från Europadomstolen. Klart står att begreppet inte är begränsat till civilrättsliga frågor utan även omfattar en stor del av förvaltningsrätten.[1] Begreppet omfattar varje förfarande vari utgången är direkt avgörande för rättigheter och skyldigheter av privat natur. Av prop. 1997/98:101 framgår att rätten omfattar "alla förfaranden där utgången är avgörande för den enskildes privata rättigheter och skyldigheter". HFD har för bedömningen av om en rättighet är en civil rättighet eller ej slagit fast i HFD 2016 ref. 41 att "[e]tt beslut bör därför anses röra civila rättigheter eller skyldigheter om det inte finns klart stöd för en annan bedömning". **Det finns inte klart stöd för en annan bedömning i klagandes sak.**

Inhibition

Klagande yrkar på att förvaltningsrätten medger inhibition av beslutet om förändrad verkställighet, så att Jesper ges möjlighet att vara kvar i det nu befintliga boendet och på nuvarande daglig verksamhet inom Mo Gård tills att förvaltningsrätten fattat beslut i frågan och ärendet vunnit laga kraft. **Beslutet om förändrad verkställighet gäller redan ifrån 1 oktober.**

Inspektionen för vård och omsorg (IVO:s) rapport¹ är till stor del kritisk till hur inte sällan, många kommuner brister i sin myndighetsutövning gällande en rättssäker sådan, t.ex bristande utredningar om enskilds individuella behov. Beviljad inhibition är av stor vikt då beslutet om förändrad verkställighet innehåller sådana brister och frågetecken att detta avser att få mycket allvarliga konsekvenser för Jespers levnadsvillkor.

Utöver ovan hänvisas till Kammarrätten i Jönköping 2009-09-24 i mål nr 2683-09, samt Kammarrätten i Göteborg 2009-09-04 i mål nr 5293-09. Båda domarna berör inhibition om av beslut om assistentersättning som får ses som adekvata jämförelser i detta mål.

I mål nr 2683-09 står följande: "I ett avgörande av Regeringsrätten, RÅ 1996 ref. 24, där kammarrätten iniberat en dom varigenom länsrätten funnit en person berättigad till ersättning enligt LASS uttalade Regeringsrätten följande: "I förevarande fall innebär inhibitionsbeslutet att en för den enskilde mycket betydelsefull social förmån som staten tillhandahåller tills vidare inte ska utgå...Den omständigheten att den enskilde synes erhålla en likvärdig förmån av sin hemkommun utgjorde enligt Regeringsrätten inte skäl för en annan utgångspunkt i bedömningen".

I mål nr 5293-09 uttalar kammarrätten att "Vilken grad av sannolikhet för att överklagandet ska bifallas som bör krävas för att inhibition ska meddelas framgår inte av lagtexten". Det är dessutom i detta mål inte osannolikt att förvaltningsrätten

^[1] Prop. 1997/98:101 s. 54.

¹ Artikelnummer IVO 2016-28 (Vad gör min LSS-handläggare?)

kommer till slutsatsen att Jespers levnadsvillkor inte kan tillgodoses utifrån Kumla kommuns beslut.

Av rättspraxis följer även att kravet för att beviljas inhibition bör ställas lågt om det är av stor betydelse för den enskilde att verkställigheten skjuts upp. (Se RÅ 1990 ref. 82).

Muntlig förhandling

För att säkerställa en grundlig och rättssäker utredning yrkas muntlig förhandling.

Kompletterande handlingar

Kontakt har tagits och kompletterande intyg skickas snarast avseende psykologutlåtanden m.m.

Som skäl för överklagandet anføres följande;

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) reglerar insatser, där den enskilde genom insatserna ska tillförsäkras *goda levnadsvillkor*. Sådana insatser ska vara *varaktiga* och anpassas till personens *individuella behov* och vara *lättillgängliga* så att mottagaren kan leva ett *självständigt liv*.

Kommunen har inte anfört några särskilda skäl som medför att insatser till Jesper på goda grunder bör ges inom Kumla kommun. Det har inte heller framkommit skäl i övrigt som talar emot Jespers befintliga boende på Mo Gård.

Jesper har ett särskilt behov som för närvarande tillgodoses, och att flytta honom är inte förenligt med Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade dvs. *icke lagligt* enligt 5-6 §§, 7 § andra stycket samt enligt artikel 8 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR, vilket ytterligare stärks genom artikel 19 och 28 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, även om den inte utgör svensk lag.

Se även **Kammarrätten i Göteborg, Målnr 2564-17**. Målet är jämförbart trots att det inte behandlar hemtagning då det berör *flytt till nytt boende*.

Konsekvenserna av själva flytten måste noga beaktas. Jesper har mycket svårt för förändringar utifrån hans kombinerade funktionsnedsättningar och följderna av en tvångsflytt blir således graverande.

Utifrån en proportionalitetsbedömning är intrånget i Jespers rättigheter inte godtagbart. En flytt är således *inte nödvändig* för att Jesper ska vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor då detta ges på Mo Gård med kommunens goda minne. En eventuell flytt medför beklagligt nog det motsatta dvs. att Jesper *inte* tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Nuläge och konsekvenser

Jesper har bott på Mo Gård i 5 år. På boendet känner han sig trygg med sin personal, och har en mycket god relation till dem, vilket är en förutsättning för hans välbefinnande och utveckling. Jesper har en grav psykisk utvecklingsstörning med flera kombinerade funktionsnedsättningar som sammantaget orsakar svårigheter i hans vardag, vilket kräver specifik kunskap och anpassningar i hans omgivande miljö, både i den fysiska miljön, men framför allt gällande personal som måste ha specifik kunskap om hur man förhåller sig till Jesper.

Under hela uppväxten, från förskola till gymnasiet, har Jesper befunnit sig i specialiserade verksamheter med hög kompetens som kunnat möta hans behov av anpassningar gällande kommunikation, bemötande och förutsägbarhet. Detta för att det inte funnits den formen av specialiserade verksamheter inom Kumla kommun, vilket visar på att Jesper har stora behov som kräver specialiserad kompetens och att dessa behov kvarstår även nu.

Jesper har en kombinerad syn- och hörselnedsättning (*dövblindhet*) som orsaker specifika svårigheter i hans vardag när syn och hörsel inte kan kompensera för varandra. Det påverkar hans möjlighet att kommunicera, att orientera sig och att interagera med andra. Jesper är döv och kommunicerar med teckenspråk och har behov av att vara i en fullt teckenspråkig miljö. Han har även nedsatt syn på bägge ögonen, vilket innebär att teckenspråket bör anpassas utifrån hans synnedsättning och även ske taktilt, dvs uppfattas via känsel. Jesper har dessutom en utvecklingsstörning, vilket gör att han har behov av tydliggörande pedagogik t.ex bilder som behöver anpassas utifrån hans synnedsättning. Teckenspråket behöver också anpassas utifrån Jespers kognitiva förmåga vilket kräver att den omgivande personalen har hög teckenspråkskompetens samt har kunskap om språkutveckling och hur språket behöver anpassas.

Jesper kan beskrivas som mycket aktiv och impulsiv, vilket leder till att han och hans personal hamnar i utmanande situationer. Detta är något som man i nuvarande boende har kontinuerlig handledning kring och där ett lågaffektivt arbetssätt utifrån kunskapen om hans dövblindhet har arbetats fram. Vidare har Jesper svårt med självreglering, vilket kräver att personal som arbetar runt Jesper har god kompetens i att stödja honom att hantera sin självreglering. Det kan bland annat yttra sig i att han i högre grad än andra smittas av andras affekter. Då behöver personalen ha god kännedom om Jesper och om konsekvenser av hans kombinerade funktionsnedsättningar för att kunna stödja honom genom att avläsa, bedöma, förutse och ligga steget före för att skydda och avleda från utmanande situationer.

Sammantaget innebär detta att personalen som arbetar runt Jesper behöver ha specifik kompetens kring allt detta och få kontinuerlig handledning för att inte Jesper ska försättas i situationer som leder till misslyckanden. Personalens kompetens är alltså avgörande för att Jesper ska ha ett bra liv och uppnå goda levnadsvillkor.

God man har inte fått någon information om vilken kompetens som finns på det planerade boendet inom Kumla kommun. Som tidigare beskrivits krävs det full teckenspråkig personal, tecknad svenska eller stödtecken är inte tillräckligt, men förutom teckenspråk behöver personalen även ha kunskap om *dövblindhet* och hur de kan anpassa språket för stötta Jesper på ett bra sätt. Det fordras att Kumla kommun har en personalgrupp som är fullt teckenspråkig och har kunskap om dövblindhet. Jesper har behov av att kommunicera på sitt språk, teckenspråket hela tiden, och inte bara när några få i personalen arbetar. I nuvarande boende får personalen kring Jesper kontinuerlig handledning. Hur det behovet utifrån *dövblindspecifik* kunskap inom Kumla kommun ska tillgodoses är inte klarlagt.

Det tilltänkta boendet inom Kumla kommun har många platser i jämförelse med hur Jesper bor idag inom Mo Gård. Det behöver poängteras att under de år som Jesper varit i Mo Gårds verksamheter har han till en början bott själv på ett våningsplan, sedan fått en granne, och nu det senaste året har han flyttat in i den lilla gruppboenden med 4 grannar (varav en boende i ett annex). Per definition är en gruppboende, ett litet boende för maximalt 6 personer.

I det boende som Kumla kommun vill flytta Jesper till finns det plats för 10 personer. Då det är fullt tillräckligt för Jesper utifrån sina funktionsnedsättningar att förhålla sig till sina 4 grannar på sitt nuvarande boende, ses svårigheter med att han ska förhålla sig till 9 grannar. Detta kommer bli svårt för Jesper och riskerar att sätta honom i svåra situationer.

Såväl LSS 5 §, som FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 3, betonar vikten av rätten till delaktighet och icke isolering. För detta krävs en struktur och organisation som stödjer och kan erbjuda adekvat delaktighet och som utgår från individens specifika behov. En sådan ordning styrks väl genom publikationen *Vägar till ökad delaktighet*².

Information har inkommit till god man om att det inte kommer att bo några andra döva, teckenspråkiga personer på det tilltänkta boendet inom Kumla kommun, vilket leder till att Jesper inte kommer att ha en gemenskap med andra brukare i boendet och på daglig verksamhet. Detta kommer att innebära att han blir utlämnad till att i bästa fall kommunicera med andra genom personal. Det finns en stor risk att detta kommer att påverka Jesper negativt och bidra till isolering och utanförskap och att hans språkliga utveckling går bakåt och att de förmågor han har byggt upp genom livet försvinner. För en person som har *dövblindhet* måste det anses vara grundläggande att inom bostaden och på daglig verksamhet kunna kommunicera både med personal och med andra brukare. Det måste ses som en allvarlig inskränkning vad gäller möjligheten att leva som andra om man hänvisas till kommunikation med bara några få personer då och då. En viktig parameter i ett gruppboende är *gemenskap och socialt deltagande* och frågan ställs hur detta ska

² Vägar till ökad delaktighet; Kunskapsstöd för socialtjänsten om arbete med stöd och service enligt LSS

vara möjligt om det inte finns ett gemensamt språk. En sannolik risk är att Jesper blir utåtagerande, men även att Jesper kommer att drabbas av utåtagerande beteende från andra brukare.

Inom Mo Gård deltar Jesper idag i teckenspråkig daglig verksamhet och ges möjlighet till olika aktiviteter utifrån sina behov. God man har inte fått någon information om hur daglig verksamhet ska se ut för Jesper inom Kumla kommun, eller att det kommer att finnas teckenspråkig daglig verksamhet. Detta är ännu en farhåga som påverkar Jespers möjlighet till goda levnadsvillkor då daglig verksamhet är en viktig del i hans liv.

Sammanfattning

Syftet med lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är att enskilda med en funktionsnedsättning ska få det stöd som behövs för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Insatserna som enskilda med funktionsnedsättning beviljas kan i många fall vara avgörande för deras livskvalité.

Då Jesper behöver en omgivning med specifik kompetens och en anpassad miljö, ses en uppenbar risk att Jesper blir mer funktionshindrad än vad han behöver vara.

Socialstyrelsen använder WHO:s definition av funktionshinder, vilket är en miljörelaterad definition där ett funktionshinder uppstår i samspel med den miljö individen befinner sig i. Är miljön och de yttre faktorerna anpassade behöver ett funktionshinder inte uppstå.

Då Kumla kommun inte uppvisat en anpassad miljö som Jesper behöver i sin vardag, är det sannolikt att han kommer att fara mycket illa av att personal inte har tillräcklig kompetens att stödja, tillrättalägga och kommunicera med Jesper.

Oaktat sannolik brist på kompetens och miljö, föreligger allvarliga risker med en flytt, då Jesper är oerhört känslig för förändringar och nu känner sig trygg med personal, rutiner och andra personer på Mo Gård som han under 5 år har byggt relationer med.

Jespers rättigheter inskränks därmed enligt punkten 1 i artikel 8 EKMR. Jesper ser inte varför en sådan inskränkning av hans rätt till privatliv och hem skulle vara nödvändig eller proportionerlig utifrån den skada flytten medför. Flytten utgör således en otillåten kränkning.

Örebro 2019-06-11

.....

Namnunderskrift

.....

Namnförtydligande

Katharina Fredriksson

God man

Personnummer: 710914-6667

God man

Adress: Tallrisvägen 36 F

702 34 Örebro

Telefon: 0708 606 742